

WYDZIAŁ MATEMATYKI**KARTA PRZEDMIOTU**

Nazwa przedmiotu w języku polskim:	Metody nieparametryczne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim:	Nonparametric Methods
Kierunek studiów:	Matematyka, Matematyka i Analiza Danych
Specjalność:	Uczenie maszynowe i inżynieria danych (na kierunku Matematyka)
Stopień studiów i forma:	I stopień, stacjonarna
Rodzaj przedmiotu:	Wybieralny
Kod przedmiotu:	
Grupa kursów:	TAK

	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium
Liczba godzin zajęć zorganizowanych w Uczelni (ZZU)	30		15		
Liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta (CNPS)	90		60		
Forma zaliczenia	zaliczenie na ocenę				
Dla grupy kursów zaznaczyć kurs końcowy (X)	X				
Liczba punktów ECTS	3		2		
w tym liczba punktów odpowiadająca zajęciom o charakterze praktycznym (P)			2		
w tym liczba punktów ECTS odpowiadająca zajęciom wymagającym bezpośredniego udziału nauczycieli lub innych osób prowadzących zajęcia (BU)	1,1		0,6		

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH

Znajomość podstawowych pojęć oraz twierdzeń rachunku prawdopodobieństwa i statystyki matematycznej, takich jak: zmienna losowa, rozkład prawdopodobieństwa, zbieżność rozkładów, prawa wielkich liczb, centralne twierdzenie graniczne, model statystyczny, statystyka, estymator, test statystyczny.

CELE PRZEDMIOTU

- C1 Omówienie najważniejszych modeli nieparametrycznych.
- C2 Opisanie popularnych testów nieparametrycznych.
- C3 Przedstawienie sposobów estymacji dystrybuanty i gęstości rozkładu.
- C4 Prezentacja różnych sposobów nieparametrycznej estymacji funkcji regresji.

PRZEDMIOTOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Z zakresu wiedzy student:

- PE_W01 zna najważniejsze modele nieparametryczne;
- PE_W02 zna sposoby weryfikacji hipotez statystycznych w modelach nieparametrycznych,
- PE_W03 zna metody estymacji dystrybuanty i gęstości rozkładu,
- PE_W04 zna metody wykorzystywane w regresji nieparametrycznej.

Z zakresu umiejętności student:

PE_U01 potrafi stosować testy pojawiające się w różnych modelach nieparametrycznych,
 PE_U02 umie estymować dystrybuantę i gęstość rozkładu,
 PE_U03 potrafi wykorzystać różne metody nieparametrycznej estymacji funkcji regresji.

Z zakresu kompetencji społecznych student:

PEK_K01 potrafi korzystać z literatury naukowej, w tym docierać do materiałów źródłowych oraz dokonywać ich przeglądu

PEU_K02 potrafi twórczo współdziałać w grupie studenckiej, budować pozytywne więzi emocjonalne z jej członkami.

TREŚCI PROGRAMOWE		
Forma zajęć - wykład		Liczba godzin
Wy1	Sprawy organizacyjne, omówienie karty przedmiotu i zasad zaliczania kursu. Modele nieparametryczne.	2
Wy2	Testy dla parametru położenia w problemie pojedynczej próby: test znaków, test rangowanych znaków Wilcoxon.	2
Wy3 Wy4	Testy dla parametru położenia w problemie dwóch prób: test sumy rang Wilcoxon, test Wilcoxon-Manna-Whitneya.	4
Wy5	Nieparametryczna analiza wariancji: test Kruskala-Wallisa i test Friedmana.	2
Wy6	Rangowe testy niezależności: test Spearmana i test Kendalla.	2
Wy7	Empiryczna funkcja wiarygodności i jej zastosowania.	2
Wy8	Estymacja dystrybuanty rozkładu.	2
Wy9	Testy zgodności Kolmogorowa-Smirnowa i Cramera von Misesa..	2
Wy10 Wy11	Estymacja gęstości: estymator histogramowy, estymator jądrowy, wybór szerokości pasma, cross-validation.	4
Wy12 Wy13	Regresja nieparametryczna: regresogram, lokalne średnie, estymator Nadaraya-Watsona, wielomiany lokalne, wybór szerokości pasma.	4
Wy14	Regularyzacja w nieparametrycznej estymacji funkcji regresji.	2
Wy15	Kolokwium zaliczeniowe.	2
Suma godzin		30

Forma zajęć - laboratorium		Liczba godzin
La1	Analiza własności testu znaków i testu rangowanych znaków Wilcoxon. Symulacyjne porównanie obu testów z testem t-Studenta.	2
La2	Analiza własności testu sumy rang Wilcoxonai. Symulacyjne porównanie tego testu z klasycznym testem t-Studenta dla dwóch prób niezależnych.	2
La3	Rangowe testy niezależności.	2
La4	Testy zgodności oparte na dystrybuancie empirycznej.	1
La5	Estymacja gęstości rozkładu: estymator histogramowy, estymator jądrowy. Cross-validation.	2
La6 La7	Nieparametryczna estymacja funkcji regresji: regresogram, estymator Nadaraya-Watsona, wielomiany lokalne. Cross validation.	4
La8	Estymacja funkcji regresji za pomocą splajnów kubicznych.	2
Suma godzin		15

STOSOWANE NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE

N1 Wykład problemowo-informacyjny – metoda tradycyjna.
N2 Laboratorium komputerowe z użyciem pakietów Matlab lub R.
N3 Konsultacje.
N4 Praca własna studenta - przygotowanie do zajęć.

OCENA OSIĄGNIĘCIA PRZEDMIOTOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Oceny (F – formująca (w trakcie semestru), P – podsumowująca (na koniec semestru))	Numer efektu uczenia się	Sposób oceny osiągnięcia efektu uczenia się
F1	PEU_U01 - PEU_U03 PEU_K01	Odpowiedzi ustne, raporty z przeprowadzonych analiz.
F2	PEU_W01 - PEU_W04 PEU_K01	Kolokwium zaliczeniowe na wykładzie.
$P=0,7*F1+0,3*F2$		

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA

LITERATURA PODSTAWOWA:

- [1] J. Hajek, Z. Sidak, P.K. Sen. (1999). Theory of Rank Tests. Academic Press (second edition).
- [2] E. Lehmann, J.P. Romano (2005). Testing Statistical Hypothesis. Springer (third edition).
- [3] J. Shao (2003). Mathematical Statistics. Springer (second edition).
- [4] L. Wasserman (2006). All of Nonparametric Statistics. Springer Science+Business Media, Inc.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

- [1] E. Lehmann (1998). Nonparametrics: Statistical Methods Based on Ranks. Prentice Hall (revised first edition).

OPIEKUN PRZEDMIOTU (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

Dr hab. inż. Maciej Wilczyński, prof. PWR (Maciej.Wilczynski@pwr.edu.pl)